

بازی «همستر کامبت» باعث افزایش حوادث رانندگی شده است.

رفع تکلیف به سبک بایدن

نگاهی بر قطعنامه ۲۷۳۵ شورای امنیت سازمان ملل متحد

که مذاکرات مرحله اول بیش از شش هفته به طول انجامید، تا زمان آغاز مرحله دوم، آتش‌بس همچنان برقرار خواهد ماند. در پاراگراف پنجم بیان می‌شود هر تلاشی به منظور تغییر خطوط سرزمینی در غزه مردود است و در پاراگراف ششم نیز بر راه‌حل نهایی دو دولت، منطبق با حقوق بین‌الملل و قطعنامه‌های ملل متحد تأکید می‌شود.

در یک نگاه کلی، قطعنامه‌های شورای امنیت با توجه به نسبتی که با محتوای منشور ملل متحد برقرار می‌کنند به دودسته توصیه‌ای (فصل ششم) و الزام‌آور (فصل هفتم) تقسیم می‌شوند. الزام‌آور بودن قطعنامه به معنی ارتباط آن با تهدید صلح، نقض صلح و عمل تجاوز نظامی است. این امر بر اساس رویه شورای امنیت - مستلزم آن است که در قطعنامه صراحتاً به مواد فصل هفتم منشور (مواد ۳۹ تا ۵۱ منشور) اشاره شود. حال آنکه در قطعنامه ۲۷۳۵ اشاره‌ای به مواد مندرج در فصل هفتم صورت نگرفته و همچون غالب قطعنامه‌های شورا - صرفاً خواسته‌های این نهاد بیان می‌شود. لذا می‌توان آن را در ردیف قطعنامه‌های توصیه‌ای برشمرد که اجرای آن جز با اراده و رضایت طرفین میسر نیست و در فرض عدم اجرا، امکان توسل شورا به سازگار قهری وجود ندارد.

من حیث المجموع، به نظر می‌رسد قطعنامه ۲۷۳۵ بیش از آنکه راه‌حلی واقعی برای خاتمه وضعیت باشد اقدامی است که دولت بایدن به منظور خروج از سیطره فشار رسانه‌ای و رد ادعای انفعال دیپلماتیک در قبال وضعیت غزه - در ماه‌های منتهی به انتخابات ریاست جمهوری - اتخاذ نموده و از ظرفیت‌های عملیاتی فصل هفتم - به‌ویژه مواد ۴۱ و ۴۲ منشور - صرف‌نظر نموده که در پرتو ملاحظات سیاسی انتظاری غیر از آن نمی‌رفت. البته عبارت‌پردازی این قطعنامه به‌هیچ‌وجه نافی تلاش‌های احتمالی دستگاه دیپلماتی ایالات متحده به منظور برقراری آتش‌بس نیست، زیرا تر جیح قطعی دولت بایدن بازگشت خاورمیانه به وضعیت پیش از ۷ اکتبر ۲۰۲۳ است تا در رقابت ماه نوامبر آن را به عنوان دستاورد سیاست خارجی دولت خود مورد بهره‌برداری قرار دهد و مدعی شود یکی از دو خصامه مسلحانه جاری جهان را با موفقیت مهار نموده است.

آرش ملکی

پژوهشگر دکتری حقوق بین‌الملل

شورای امنیت یکی از شش رکن اصلی سازمان ملل متحد است که از پنج عضو دائم و ده عضو غیردائم تشکیل شده و مسئولیت اولیه حفظ صلح و امنیت بین‌المللی را بر عهده دارد. همچنین، توصیه به حل اختلاف‌های بین‌المللی با استفاده از روش‌های مسالمت‌آمیز، توسل به قوه قهریه به منظور اعاده صلح و تشکیل ارکان فرعی از دیگر مسئولیت‌ها و اختیارات این شورا محسوب می‌شوند. در موضوع وضعیت فلسطین، این شورا سرانجام پس از ۲۴۷ روز مخاصمه، به تاریخ ۱۰ ژوئن قطعنامه ۲۷۳۵ را در غیاب سفیر فدراسیون روسیه با ۱۴ رای موافق اعضا به تصویب رساند. این قطعنامه - که به موضوع وضعیت غزه می‌پردازد - از این حیث حائز اهمیت است که به پیشنهاد ایالات متحده - که مهمترین متحد استراتژیک اسرائیل محسوب می‌شود - ارائه شده و اجرای کامل آن توسط طرفین مخاصمه ذیل یک فرآیند سه‌مرحله‌ای به برقراری آتش‌بس می‌انجامد. این سه مرحله به ترتیب عبارتند از: ۱. آتش‌بس فوری، تام و تمام همراه با آزادسازی گروگان‌ها - به‌ویژه زنان، سالخورده‌گان و مجروحان - استرداد آبدان گروگان‌های کشته‌شده، معاوضه زندانیان فلسطینی، خروج نیروهای نظامی اسرائیل از مناطق پُر جمعیت غزه، بازگشت غیرنظامیان فلسطینی به غزه، توزیع ایمن و مؤثر کمک‌های بشردوستانه در نوار غزه، به نحوی که همه نیازمندان از آن بهره‌مند شوند؛

۲. توافق طرفین مبنی بر برقراری آتش‌بس دائمی در ازای آزادسازی تمامی گروگان‌های باقی‌مانده در غزه و خروج کامل تمام نیروهای نظامی اسرائیل از غزه؛

۳. آغاز برنامه بلندمدت بازسازی کلان‌غزه و استرداد گروگان‌های کشته‌شده در غزه به خانواده‌های ایشان.

همچنین، پاراگراف سوم از این قطعنامه بیان می‌کند در صورتی

مشارکت قانع می‌شود، اما امکانات و صدای بلندی دارد و می‌تواند حرف بزند. اما زمانی که این طبقه قانع شود، در بسیج‌های دهندگان بسیار کمک می‌کند. در مقابل، در پایگاه اصولگرایی، سریع بسیج می‌شوند چون تکلیف‌گرا هستند اما در عمل صدای بلندی ندارند. وقتی به طبقه متوسط نگاه می‌کنیم، پزشک، قاضی، استاد دانشگاه، معلم، کارمند، خبرنگار، سرمایه‌دار و مانند آن‌ها هستند که اگر قانع شوند از نامزدی حمایت کنند، تأثیرگذار هستند. چرا که به نوعی گروه‌های مرجع محسوب می‌شوند، دسترسی و امکانات مالی دارند. رای‌دهنده اصولگرا به‌راحتی بسیج می‌شود اما مشکل نداشتن تریبون و صدا در جامعه دارد.

این تحلیلگر انتخاباتی با اشاره به واقعیت سخت‌مسیر برای اقل‌رای‌دهندگان آگاه، اظهار داشت: «واقع امر این است که اتفاقات چند سال اخیر، کار اقل‌رای‌دهنده را اصلاح‌طلبان را سخت‌تر کرده است. اصلاح‌طلبان در انتخابات ۱۴۰۰ حضور نداشتند و در انتخابات مجلس دوازدهم (اسفند ۱۴۰۲ و اردیبهشت ۱۴۰۳) نیز رای ندادند، اقل‌رای‌دهنده رای‌شان که برخلاف رویه سال‌های گذشته پای صندوق رای بیایند، اصلاح‌طلبان پیش از این به پایگاه رای خود گفتند که رای دادن فایده ندارد و خیلی مؤثر نیست. اما الان در فرصت کم باید پایگاه رای خود را قانع کنند که شرایط متفاوت شده و می‌شود امیدوار بود. این روند زمان‌بر است. ضمن اینکه ما به طبقه رای‌دهنده طبقه شهری می‌گوییم رای‌دهنده آگاه سیاسی که دسترسی به شبکه‌های اجتماعی و اخبار دارد و باسواد است. در نتیجه اقل‌رای‌دهنده در این مورد که چرا اصلاح‌طلبان تصمیم گرفتند برخلاف رویه سه سال گذشته در انتخابات شرکت کنند، سخت است. پرسشگر و آگاه هستند. اما اگر اقل‌رای‌دهنده تصمیم به حمایت بگیرند، سرعت اوج گرفتن آن نامزد در رقابت انتخاباتی بیشتر می‌شود. طبقه متوسط از راه‌های مختلف حرف می‌زند. اما پایگاه رای اصولگرا نگاهش این است که مراجع دینی چه می‌گویند.» قهرمان‌پور ادامه داد: «اصلاح‌طلبان باید به این نتیجه برسند که این طبقه متوسط شهری که به‌خصوص بعد از اعتراضات ۱۴۰۱ سرخورده شده و معتقد است رای دادن فایده‌ای ندارد به مشارکت قانع کند. این مسئله زمان‌بر است. قبلاً گفتم که آقای پزشکیان شروع قوی‌ای خواهد داشت چون پایگاه اولیه رای خوبی دارد، اما در دست‌انداختن انتخابات به مشکل خواهد خورد. در حال حاضر و مرحله دوم انتخابات که بحث‌های کارشناسی و گفت‌وگوها در جریان است، دیدیم که آقای پزشکیان به دست‌انداختن خود. عده‌ای می‌گویند ایشان آقای حسین عبده‌تبریزی که طرفدار اقتصاد بازار است را در یک سمت خود و آقای احمد میردی که نهادگر است و دیدگاه‌های متفاوتی دارد را در سمت دیگر نشانده است. این پرسش‌ها طبیعت رای‌دهندگان طبقه متوسط است. موتور بدنه رای اصلاح‌ها هنوز راه نیفتاده که انتخابات از سطح نخبان و جریان‌ها و احزاب سیاسی به پایگاه رای برسد. این مستلزم داوطلبانی است که فعال باشند و با مردم صحبت کنند.» این تحلیلگر حوزه انتخابات تأکید کرد: «رای شخصی آقای پزشکیان عمدتاً در آرای مردم و مردم عادی است. جنس حرف زدن ایشان، فعالیت‌هایی که داشته‌امی است که به او می‌دهد این است که پایگاه رای خوبی میان مردم عادی دارد. اصلاح‌طلبان نیز یک آرای تشکیلاتی دارند. جفت و بست شدن آرای شخصی و تشکیلاتی با آرای مردم، نقشه راه پیروزی پزشکیان است. اما این مسیر آسان نیست چون سرخوردگی سیاسی عمیق است، و اصلاح‌طلبان در این فرصت کم باید بتوانند از تمام توان خود استفاده کنند تا طبقه متوسط شهری که در اسفند ۱۴۰۲ پای صندوق رفت رای قانع کنند که نه تنها خودشان رای بدهند بلکه دیگران را نیز برای مشارکت به نفع پزشکیان بسیج کنند. اما با توجه به تأثیری که مناظره‌های تلویزیونی بر آرا دارد، می‌تواند بر تصمیم آرای مردم مؤثر باشد. لذا باید منتظر مناظره‌ها باشیم که ببینیم کدام نامزد آن آرا را جذب می‌کند.»

و عده ندهید

ناصر ایمانی، تحلیلگر سیاسی اصولگرا اما معتقد است از اظهارات زاکانی برداشتی اشتباه شده است. او به هم‌پیمانی می‌گوید: «ظاهر آرا زاکانی اینگونه گفته که باید بتوانیم با استفاده از فضای مجازی شرایطی را ایجاد کنیم که ما محتاج اقل‌رای‌دهنده را در منزل به آنها تحویل دهند و یارانه‌ای هم به آنها پرداخت شود که بتوانند با قیمت مناسب نیازهای شان را خریداری کنند. بعد است او گفته باشد که اگر به من رای دهید من گوشت در خانه‌های تان تحویل می‌دهم.» او ادامه می‌دهد: «بی‌تردید امروز مشکل اقتصادی کشور برن گوشت به در خانه‌های مردم نیست. از این وعده‌ها در سال‌های گذشته هم در انتخابات ریاست جمهوری داشته‌ام و اگر به این شکل بیان شود، تنها کارکردش تبلیغات خاص انتخابات است. همچنین در گذشته افرادی بودند که می‌گفتند اگر به من رای دهید، روابط با خارج برقرار و وضعیت اقتصادی کشور دگرگون می‌شود. این وعده‌ها در انتخابات خوب نیستند.» این تحلیلگر سیاسی تأکید می‌کند که کاندیداها باید از دادن وعده خودداری کنند و بیشتر باید برنامه‌های خود را توضیح دهند. آنها اول باید مشکلات را به خوبی بیان کنند و بعد هم راه‌کارهای حل مشکلات را توضیح دهند. دادن هر گونه وعده به نظر من در شان رئیس‌جمهور کشور نیست. این نگاه در میان دولت‌مردان کشور وجود دارد که دولت باید به مردم یارانه بدهد یا سهمیه‌های آنها را مشخص کند، این نوع نگاه از کجا ناشی می‌شود؟ سوالی که ایمانی در پاسخ به آن می‌گوید: «نوعی نگاه سوسیالیستی نسبت به اقتصاد وجود دارد که در سال‌های ابتدایی انقلاب هم این نگاه غلبه داشت. براساس این نگاه امروز کشور باید کاملاً در اختیار دولت بوده و این نهاد وارد کنند، تولیدکننده و توزیع‌کننده همه کالاها باشد. ریشه این نگاه سوسیالیستی در میان برخی از سیاستمداران فعلی به پیش از انقلاب باز می‌گردد.» به گفته او در دهه اول انقلاب عده‌ای سعی کردند این نگاه را اجرا کنند که با مخالفت‌های جدی هم مواجه شد. اما ریشه این نگاه در دولت‌های بعدی هم وجود داشت: «این همان خطی است که رهبری دوسال است در پیام ابتدای سال خود بر آن تأکید می‌کنند یعنی «واگذاری اقتصادی به مردم» موضوعی که درست برعکس سیاست‌های سوسیالیستی آنهایی است که گمان می‌کنند دولت باید تأمین‌کننده و توزیع‌کننده کالا برای اقتصاد جامعه باشد. توجه کنید که این سیاست بسیار غلط است.» او تأکید می‌کند: «اگر عده‌ای گمان می‌کنند که مشکل مردم در توزیع کالا است سخت در اشتباه هستند، مشکل گرانی کالا در توزیع کالا نیست بلکه بخش عمده‌ای از آن در تولید و بخشی هم به دلیل ناکارآمدی‌هایی است که در دولت‌ها وجود دارد. این ناکارآمدی‌ها باعث کاهش توزیع کالا در کشور و آسیب‌دیدگی تولیدکنندگان می‌شود و این موارد به‌دلیل گرانی کالا خواهد شد.»

آمادگی کافی دکتر پزشکیان برای مناظره‌ها و ارسال پیام‌های منسجمی که نشان دهد دولت دکتر پزشکیان می‌تواند در زندگی میلیون‌ها ایرانی گشایشی ایجاد کند، موج‌زاین به بالا هم می‌تواند راه بیفتد. ترکیب این دو موج از بالا و پایین می‌تواند صحنه را مقدری تغییر دهد.» جلالی‌پور در ادامه گفت: «جبهه اصلاحات اقدامات لازم را انجام داد. اولاً پزشکیان یکی از نامزدهای این جبهه بود. ثانیاً پس از تأیید صلاحیت پزشکیان از سوی شورای نگهبان، جبهه اصلاحات پزشکیان را به‌عنوان نامزد جبهه به مردم ایران معرفی کرد. ثالثاً شخصیت‌های اصلاح‌طلب همگی مشغول دفاع از پزشکیان هستند. همه باید در این فرصت کوتاه تلاش کنیم. در کنار جبهه اصلاحات، اصلاح‌طلبان «روزنه‌گشا» پیش‌قراول بودند و از مبارزات انتخاباتی اسفند ۱۴۰۲ فعال شدند و از میانه‌ها و در رأس آن از پزشکیان دفاع کردند و شکل‌گیری پدیده میانه مؤثر در مجلس می‌تواند به کمک دولت پزشکیان (در صورت آمدن مردم به پای صندوق‌های رای و رای آوردن پزشکیان) بیاید. حس من این است که این روزنه‌گشایی به‌راحتی منجر خواهد شد و به تعداد افراد میانه در مجلس سیزدهم افزوده خواهد شد.»

جلالی‌پور در پاسخ به این سوال که آیا سرمایه اجتماعی جبهه اصلاحات در این مدت کوتاه بازایی خواهد شد یا نه؟ اظهار داشت: «چون انتخاباتی رقابتی شد و مشارکت بالا می‌رود، هم دولت و هم ملت برنده‌اند. ضمناً راه نجات کشور که «دولت یکدست» نبود و راه نجات کشور که «وقوع انقلاب دیگری» نبود. راه نجات کشور «اصلاحات» بوده هست. با این انتخابات دوباره اصلاحات در ایران جان می‌گیرد و براندازی به حاشیه می‌رود. این یعنی بازآفرینی مجدد سرمایه اجتماعی اصلاح‌طلبان. پزشکیان هم تنها لازم است که دنبال تحقق شعارهایش در این انتخابات باشد. همه سود می‌برند.»

باید طبقه متوسط را اقل‌رای‌دهنده کرد

رحمن قهرمان‌پور، تحلیلگر کمپین‌های انتخاباتی نیز درباره تأثیر این حمایت و مسیر پیش‌روی اصلاح‌طلبان به «هم‌پیمانی» گفت: «چون انتخابات ۱۴۰۳ زود هنگام است و نامزدها آمادگی لازم را نداشتند، نقش تشکیلات، حزب و جریان در انتخابات امسال پررنگ‌تر از قبل خواهد شد. وجود تشکیلات در سراسر کشور برای ایجاد یک کمپین انتخاباتی، بسیار ضروری است. چرا که انتخابات ریاست‌جمهوری بر خلاف انتخابات مجلس، در سطح ملی برگزار می‌شود. از این نظر، حمایت آقای خاتمی که به معنای حمایت تشکیلات اصلاح‌طلبی در سراسر کشور از پزشکیان است، به‌طور طبیعی، کمپین این نامزد انتخابات را تقویت و به ایجاد یک موج یا تکانه بسیار کمک می‌کند.» او ادامه داد: «وقتی یک تشکیلات یا جریان از یک نامزد به‌طور کامل حمایت می‌کند، سرعت آن نامزد در کورس رقابت بیشتر می‌شود. مشکلات داخلی در ستاد و هماهنگی کم‌تر و تمام تمرکز آن نامزد معطوف به چگونگی پیروزی می‌شود. در حالی که نامزدهایی که درون ستاد خود دچار ناهماهنگی باشند، این مسائل بخشی از انرژی و تمرکز آنان را به خود اختصاص خواهد داد و آمادگی شان را از بین خواهد برد. بنابراین، اهمیت دیگر حمایت خاتمی از پزشکیان این است که می‌تواند به کمپین خود سرعت ببخشد.» قهرمان‌پور با اشاره به تفاوت پایگاه رای اصلاح‌طلبان و اصولگرایان افزود: «موضوعات دیگری را نیز باید مد نظر قرار داد. وقتی از تشکیلات صحبت می‌کنیم، باید به پایگاه رای نیز دقت کنیم. عمده پایگاه اصلاح‌طلبان در میان طبقه متوسط شهری است. پایگاه رای اصولگرایان به‌طور عمده در میان مناطق حاشیه‌نشین، محروم، شهرهای کوچک و روستاهاست. نوع رای‌دهی این دو پایگاه رای با یکدیگر تفاوت‌هایی دارد. طبقه متوسط شهری سخت‌برای

پایان رسیدن ماموریتش ایجاد شده است. اما این کمیته و نهادهایی مانند آن تبدیل به سازمان‌هایی دائمی شدند زیرا فلسفه وجودی آنها وجود محرومان در کشور است. گویی که با اتخاذ برخی سیاست‌ها باید در جامعه محروم، تولید شود تا برخی افراد خود را نماینده آنها نشان دهند. دو حالت برای یک کشور متصور است؛ نخست، گسترش عدالت اقتصادی و رفاه در جامعه و به تبع آن پیشرفت جامعه و دوم، جامعه‌ای که همواره در آن محروم تولید می‌شود و عده‌ای هم خود را نماینده آنها نشان می‌دهند. «نوع نگاه این افراد را محروم‌ساز توصیف می‌کنند.» این افراد شکلی از روابط با جهان را تعریف می‌کنند که در آن به صورت دائم افراد گرسنه و محروم و ضعیف نگاه داشته شده و تولید می‌شود. متأسفانه سال‌هاست که سکان امور به دست چنین افرادی است. امروز هم این افراد سعی می‌کنند خود را نماینده محرومان معرفی کرده و وعده توزیع گوشت دهند. برخی راه تروتمند کردن کشور را نمی‌دانند تنها راهی که برای مخفی کردن این موضوع بلد هستند تولید محرومان بیشتر و معرفی خود به‌عنوان نماینده آنهاست. پیوسته درباره نقش مردم در ایجاد چنین نگاهی در میان دولت‌مردان، از تله فقر می‌گوید: «اگر مردم در فقر و محرومیت بیفتند مسلمان‌افکرشان به بیش از این وعده‌ها نمی‌رسد. فرد دوشغله‌ای که مجبور است در روز ۱۰ تا ۱۵ ساعت کار کند، نمی‌تواند به نیازمندی‌های ابتدایی زندگی خود برسد و این نیازها را تأمین کند، طبیعی است غالب این جمعیت به‌مشکل توده‌وار به سمت افرادی سوق پیدا می‌کنند که در کوتاه‌مدت بیشترین وعده را می‌دهند. این شیوه از دوره احمدی‌نژاد آغاز شد و هنوز هم پیگیری می‌شود.» این جامعه‌شناس سیاسی همچنین اظهار می‌کند: «باید آن طرف ماجرا را هم دید. مگر به جز این است که بیشترین فسادها، اختلاس‌ها و... پیرامون افرادیست که چنین شرایطی را رقم زده‌اند. مثلاً برخی در دوران کاندیداتوری، خود را طرفدار یک‌هک‌های کج‌آمدی که بیشترین جمعیت را در بر می‌گیرند، نشان دادند اما بعدها چهره‌های اصلی شان مشخص شد. جالب اینکه افشاکنندگان شرایط این افراد رای‌زندان می‌شدند.» پیوسته نهادمندی قوی در یک کشور را از ضروریات توسعه سیاسی می‌داند: «اگر یک کشور، نهادمندی قوی‌ای داشته و در آن احزابی قوی فعالیت کنند که می‌توانند مردم را جذب کرده و رای بیاورند، و از طرف دیگر مردم هم با عضویت در انجمن‌ها و احزاب به صورت نهادینه و در چارچوبی قانون‌مند بتوانند بر افراد برای عمل به وعده‌هایشان فشار بیاورند، آن زمان کاندیداها متوجه می‌شوند که در صورت دادن وعده‌های اشتباه، کنار گذاشته خواهند شد. اما در شرایط فعلی هر کس می‌تواند هر سخنی بگوید، مردم هم بعد از دادن رای، نمی‌توانند رای خود را پس بگیرند و از فرد سوال کنند. در نبود نهادمندی، آرا شکلی بوده و محتوایی دموکراتیک ندارد.»